

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 17.

Vtorik 28. Velkiga travna

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blačniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znaša 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročniki denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič postnine plačati.

Vradne naznanila.

Ker bo krajskih 10 distriktnih komisij za oprosteno zemljiš o s m a, namreč v Vipavi 28. dan vel. Travn t. l. v djanost stopila, se da to sploh na znanje.

V Ljubljani 17. dan vel. Travn 1850.

Od predsedništva c. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš na Krajskim.

Politiške naznanila.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Vidma na Štajarskem. Na binkoštno saboto, to je 18. t. m., se je velika nesreča hudiga vremena od Brežic do Rajhenberga zgodila.

Od dveh do petih popoldan je grozna vihra razsajala, ktera se je pri Brežicah na spodnjem štajarskem začela, in skorej do Sivniške fare segla. V Breški, Artiški in Rajhenberski fari je toča samo nekoliko škode naredila; v Zdolski in Videmski je pa vse pozobala.

Pa kaj se je še zgodila!!

Oblak se je pretergal, in tako je nanagloma taka povodenj priderla, da je vozove, pluge, sode, se prešen kamen odnesla; kadi z zeljem polne in s kamnjem obtežane po kletih prekučnila; dve ženski, ki ste hotle živino iz hleva spustiti, ste pred hlevom od vode spodnešene, utonile; clo hišo, kjer so bile dve ženski, je prenesla in ženski obe prileteli pokončala. V dolejni in stari vasi, je taka voda bila, da je v veže in skoz okna v hiše derla; tudi v farni cerkvi na Vidmu je voda do altarjev stala.

Ploha je taka bila, da je po vinogradih terte in zemljo odnesla, po polji in travnikih vse zalila, in je voda ko jezer, posebno v Videmski fari, po polji stala.

V nekterih krajih je voda točo tako nanesla, da je tri dni neraztopljena ostala; po goricah in polji je od toče tako ko od snega belo bilo, ki je kot orehi debela padala; se ve, da je vse pobila, kar je zadela.

Ljudje, ktere je ta nesreča zadela, ne bodo imeli kaj žeti; rež je pobita, kjer je že v v klasju bila; drugo žito je v tla zatolčeno, samo pšenica se zna sem pa tje kaj obrasti.

Vinogradi so že od mraza po zimi veliko terpeli, ino terte močno pozoble, zdaj pa od toče in plohe poškodovani, ne bodo letas nobeniga sadu prinesli, in so tako za veliko let poškodovani. Žalostno in grozno je viditi, kjer je vihta razsajala. Hujši je storila, kakor ogenj, ker je zemljo (grunt) in živeš zaterla; po nekterih vinogradih se le samo kamnje vidi, in zemlja je vsa odnešena. Ljudje ne vedo, kaj bi zdaj počeli, ker živeža od zimskiga in spomladanskiga obdelovanja ne bodo imeli; za jesenske pridelke je pa še prezgodaj delati, in če proso ali turšico posejejo, nimajo poznej kam ajde sejati; če pa tako prazno zemljo pustijo, se jim težko vidi, do ajdove setve čakati.

Resnično so ti reveži usmiljenja in pomoči potrebni, ktere od usmiljenih, premožnih in bolj srečnih ljudi pričakujejo; zatorej pomagajte, ki zamorete!

Ljubljana. Iz gotoviga vira zvemo, da je njegovo veličanstvo, naš cesar iz Tersta svoji materi, nadvojvodinji Zofiji pisal, da ga niso nikjer ljudje tako serčno sprejeli kakor na Krajskem. Ne le mesto Ljubljana, pravi on sam, ampak tudi po deželi so mi ljudje iz vsake kočice nasproti prišli in me preserčno pozdravljali. — Zvestoba Slovincov do cesarske hiše se zares še nikdar ni majala, ljubezen do nje se je vedno v djanju kazala. Sicer se predernejo nekteri nesramneži jih vedno grajati; to pa so taki ljudje, ki se obračajo kakor petelin na strehi, po vsakem vetru. Slovinci se vedno upajo, da bo presvitli cesar njih serčne in pravične želje spolnil, ker z dobro vestjo zamorejo reči: da noben vihar ni njih zvestobe in ljubezni do presvitle cesarske hiše omajal.

Terst. Iz Tersta se od 22. maja piše: Včeraj sta en municipalni narodni stražnik in en žandar neki deklici ruto iz glave vzela, v kteri so bile med raznimi barvami tudi bela, rudeča in zelena. Ker se je to očitno na tergu zgodilo, so se ljudje takimu ravnanju zelo čudili, in vsak bi rad vedil, ktera postava nošo rute prepove, ki med drugimi barvami tudi te tri ima. Menimo, da bi bilo prav, ako bi možje, kterih naloga je mir varovati, z čim drugim pečali, kakor pa s takimi rečmi, pri kterih več škodjejo, kakor pa koristijo.

Terst. V Terstu se bo na državne stroške hiša zidala, ki bo sprejemala take mornarje, ki niso več za rabo na barkah.

Koroška. Na meji Koroške dežele je koroški deželni poglavar 20. t. m. cesarja z sledečimi besedami sprejel:

„Vaše veličanstvo! Bog daj srečo! pozdrav rudarja kliče vašimu veličanstvu koroška dežela: Bog Vas sprimi!“

„Nimajo sicer koroške rudokopne jame zlata, pa pristna in terdna kakor zlato je bila vedno in bo vedno vdanost Korošca do cesarske hiše in Vašiga veličanstva.“

„To Vašimu veličanstvu zagotoviti, smo se tukaj zbrali.“

Njegovo veličanstvo je potem odgovorilo:

„Veselim se mnenja, kteriga ste mi v imenu moje koroške kronovine izrekli, ktera mi je bila vedno zvesta.“

O pol petih je prišel presvitli cesar v Celjovec, kjer je bil, kakor „Klagenfurter Zeitg.“ piše, z veliko slovesnostjo in gromčim vriskam sprejet.

Austrijska. Večidel iz vsih krajev novice naznanujejo, da komisije za odvezo zemljiš prav verlo napredujejo.

* Minister vojaštva je ukazal vse terdnjave v celém cesarstvu pregledati, da se bodo potem nektere popravile.

* Dunajsko katolsko društvo je ministru uka in bogočastja sledeče zahvalno pismo poslalo:

„Vaša Prezvzišenost!“ Na predlog Vaše prevzvišenosti je njegovo veličanstvo katolski cerkvi tiste pravice podelilo, kterih že dolgo ni imela. To in pravila, ktere je Vaša prevzvišenost v predlogu izrekla, in tudi še nektere želje, kterih spolenja še upamo, mora vsakiga katolčana z veseljem navdati. Vaša

prevzvišenost je pri pretehtanju cerkvenih zadev visoko mnenje imela; Vi ste cerkvene pravice spoznali; Vi ste spoznali, da je podlaga cerkveniga organizma božjiga izvira, in ker na Vaš predlog cerkvena svoboda v življenje stopi, ste tudi Vi dokazali, v kako visokem pomenu vstavno svobodo razumete; v vstavni svobodni državi mora cerkev svobodna biti. Odbor katolskiga društva je tedaj primoran Vaši prevzvišenosti živo zahvalo izreči. Iz celiga serca želimo, da bi se Vaša prevzvišenost še dolgo dobriga vspeha cerkve veselila, nam pa, da bi srečo imeli, Vas dolgo viditi se za cerkev truditi, in Vam spričati, da hvalenost v naših srcih nikdar ne bo ugasnila. V globokem spoštovanju v imenu katolskiga društva njega odbor.

* Za preštete ljudi na Ogerskem je 50 častnikov poslanih, kteri imajo svojo delo naglo pričiti.

* Njegovo veličanstvo je za vboge v Terstu in za revne srenje v Istri 5000 gld. podelilo.

* Ko je cesar iz svojiga popotovanja spet na Dunaj prišel, so se njegovi konji zavolj velike množice, ki je zraven prišla, splašili. V kočiji je pa tudi nadvojvodinja Zofija sedela, kteri se je bila kratko popred enaka nesreča pripetila. Vendar so bili konji ustavljeni brez da bi se bila kaka nesreča prigodila.

* 24. maja je bilo na Dunaju zelo dolgo ministersko posvetovanje. Minister predsednik je 25. maja v Warsavo šel, ruskiga cara pozdravit. Baron Geringer je, kakor pravijo, za ministra ogerskih zadev izvoljen.

* 24. maja so se začele marke za pisma prodajati. So podolgaste, štirvoglate, skor pavec visoke in $\frac{3}{4}$ pavca široke.

* Za Oggersko sta že dva polka žandarmrije popolnoma z vsako rečjo dobro preskerbljena. Konec avgusta bodo vsi polki popolnoma z vsim prevideni. V vojski bo dobila armada 12,000 mož več, ker bodo tudi žendarji k nji pristeli.

Horvaska. 14. t. m. je šlo 611 mož c. k. križkiga mejniga polka na Laško, govor, kteriga je brigadir ko so odrinili zbranim vojakam deržal, se takole glasi:

„Junaki! zopet se tu zberete, zapustivši hiše in vsakimu mili dom, da tje hitite, kamor Vas v Vas položena zaupnost, kamor Vas glas našiga presvitliga cara in vladarja kliče.“

Terdno upam, da se boste vsi skupej kmalo nazaj povernili, vendar ne morem opustiti, da bi Vam ne priporočil zvestobe do Vaših zastav, pri kterih boste zdaj prisegli, pripravi biti popred glavo dati in poslednjo kapljo kervi preliti, kakor pa zastavo — znamenje vojaške zvestobe — zapustiti, ali ji nezvest biti; ne morem se zderžati, da Vam priporočim pokornost vsim predpostavljanim skazovati in za poštenje z njimi živeti in umreti!

Potujte tedaj zdravi! varujte se hudih del! ljubite se vzamno med sabo! tisto ljubezen imejte tudi proti drugim vojakom naše nezgane armade, naj bo kakoršne koli narodnosti! Vsih nas je ena naloga, vterditi in močno storiti veliko in razprostrvano nase carstvo, in

našo svitlo krono. Ako bi pa Vi prišli v priliko, se z vragam naše krone spopasti, nakitite si persi vojaške z znamenji vojaške slave in dike, z križi in redi.

Na skerbite za žene in otroke, bodite prepričani, de bom jez sam, in vsi poglavarji Vašiga doma bodo zanje skerbili in jim v kakoršni koli si bodi nesreči priskočili.

Pozdravite naše brate in vojake tam v daljni deželi, in povejte jim, de jih domovina pozdravlja, in da je ponosna na njih zvestobo in vitežtvo. Bog blagoslovi Vaše svitlo orožje, blagoslovi vsak korak Vaš! de zdravi pridete, kamor Vas dolžnost kliče, in de se zdravi povernete kmalo v milo Vašo, svojimu caru in gospodu za vedno zvesto domovino.

Bog živi našiga premilostiviga cara in kralja Franca Jožefa in celo našo nezmagano vojsko z njenimi vitežskimi vodji! Živili!

Serbska. 16. maja so se podali trije poslanci iz Zemuna k serbskemu patriarhu in so ga pozdravili. Iz Bačke je bil tudi v ravno tem opravilu k. komisar gospod J. Nikolić z 300 poslanci.

* 15. maja je bila serbska narodna denarnica iz Zemuna na parobrodu v Karlovec prepeljana.

* „Reichszeitung“ piše: Po dokončanem posvetovanju za vpeljanje vstave v vojaški meji, so se poslanci iz vojaške meje domu vernili. Začasne postave, ki se bodo za zdaj ministerskemu svetovavstvu predložile, so na podlagi enakopravnosti osnovane; meje so se natanjko odločile. Gosposke bode krajne, kantonske in krožne, pri katerih bo mestni poglavar predsednik, ki ga bodo sami izvolili. Kteri misli, de se mu je pri teh gosposkah kaka krivica zgodila, se zamore na deželno poglavarstvo obrniti.

Ogerska. Iz Marmoroša se od 13. maja v „Grazer Ztg.“ piše: Mi živimo v stanju, ki je obsednimo zlo podoben; prepovedano je Košutove klobuke in trojbarvno znamenje nositi; osebe, ki so med revolucijo kervave reči počele, se proste pod milim nebam sprehajajo, tepenje z palico in šibo je pri nas še vedno v navadi — vse to nam patriarhalsko življenje v spomin kliče, diha praviga vstavniga življenja se zdi, de ne more skoz naše gojzde in hribe predreti. Vlado dolžiti, de ona je kriva, de je pri nas tako, tega ne smemo in ne moremo, ne bilo bi pravično; ona stori svojo dolžnost, ker gosposke povsod postavlja; pa ravno te so odgovorne, de službe večidel le zavolj denarja prevzamejo, jih opravljati, pa niso zmožne, pa zraven tega celo dobre volje ne pokažejo. Begajoče honvede, katerih je pri nas naj več, puste v miru. To bi pa še ne bilo naj hujši; de se pa osebe okrog potepajo, ktere so dobro znane, de so bile glavarji punta, ki so celo tako nesramne, de se z svojimi deli bahajo, to je za resnico čudno; ker je bil marsikter jak honved brez milosti v vojaško suknjo vtaknjen, akoravno je bil doma silno potreben za obdelovanje polja. De bi se pri nas vendar na take bolj pazilo! Plemenitaž vživa kakor popred še vedno predpravice. Časopisi se skorej nič ne berejo, in deželan živi skorej ves v izvirnem stanju; njemu se zamore povedati, kar se hoče. Šole se v žalostnem stanju znajdejo, one so enake našim po Evropi znanim cestam. Tudi pri nas se razun banknotov skorej nič družiga denarja ne vidi; posebno zlo po Košutovih banknotih poprašujejo; na somnjih se večkrat zapazijo, in ljudstvo na deželi jih shrani kakor podobe svetnikov. Judje tudi pri njih dobička iščejo, ali dvema se je zavolj tega že hudo godilo. Košutove cekine in šestice imajo bogati zlahniki; pa te dobro spravijo in jih v kleti po 3 čevlje globoko zakopljejo. Tako se pri nas godi.

Lombardo-beneško kraljestvo. Pisma naznanijo, de bo železnica iz Tersta v Benetke skoz Videm šla.

Tuje dežele.

Turška Serbska. „Illustrirte Ztg.“ hoče neke važne dogodbe, ki se imajo na turško-Serbskem prigoditi, prerokovati. Pravi namreč, de se Serbi pripravljajo v prid Rusov kneza Karagjorgjevića odstaviti. — Iz Zemuna se pa v „Südsl. Ztg.“ piše, de je Serbija za vsako tako ravnanje dobro pripravljena, in de bi bilo naravnost nemogoče, de bi se kaj taciga zgodilo, kakor v Moldavi in Valahii. Časti se tam rusko ime in ruska vlada se poštuje, al podložnosti nobeden ne ljubi. Vsako nepravdno početje bi bilo v korenu zadušeno, kar tudi vsak rodoljub želi, ker Serbija potrebuje 10—15 let, de notrajne zadeve v življenje vpelje. Ker se udi vladarstva med saboj in večidel z celim serbskim narodom prav dobro porazumijo, menimo, de se vstaje na Serbskem ni bati, in de, ako bi tudi kaka stranka take namene imela, bi ona le malo število tacih oseb obsegla, ki po dobičkih hrepene.

Iz Mistrovica pa se 17. maja piše, de je res neka stranka namenila v Serbijo udariti in kneza Mihaela Obrenovića na prestol postaviti.

Poljska. Iz Warsave se 13. aprila piše: Veličanske priprave, ki se za ruskiga cara in druge majhine in veči nemške vladarje tu pripravljajo so dokončane. Car se vsako uro pričakuje. Kdaj pa de bo prišel, se zavolj raznih vzrokov ne naznani; naenkrat bo polvradni „Courier Warszawski“ oznanil, kakor je navadno, de je car v Warsavi. Zakaj de se bodo knezi tukaj zbrali, se mnogo govori; toliko je gotovo, de se bodo posvetovali, kako bise v Evropi vladarske razmere vterdile in revolucije zaterle. Zlo se gleda, kaj de se bo v Parizu skuhalo. Po tamošnjih dogodbah se bo car z svojimi zavezniki ravnal. Nekaj časa sem gosposke v celem kraljestvu prav vljudo z prebivavci ravnajo. Ne morem se zderžati, de bi ne naznanil, de se za vojsko velike priprave delajo; od velikih armad na meji pa nič ni čutiti, vojsaki so še vedno v Litavi in v beli Rusiji.

Nemška. Telegrafsko naznanilo iz Berolina pove sledeče:

C. k. poslanec baron Prokeš v Berlinu ministru predsedniku knezu Schwarzenbergu.

Berolin 22. maja 1½ popoldne.

Pred eno uro je na njegovo veličanstvo kralja na potsdamskem kolodvoru dve stopinji od njega en doslužen vojak ustrelil z samokresom. Krogla mu je šla skoz desno spodno ramo, kosti ni zadela. Ravno sim bil pri kralju. Rana je velika, pa ne nevarna. Vsi dvorniki so bili pričijoči. Namenjena voznja v Potsdam je zadržana. Kralj se je v Charlottenburg vernil. Morivec je zasačen.

* „Pr. St. Anz.“ sledeče vradno naznanilo 21. maja poda:

Ko se je hotel kralj danes opoldne po železnici v Potsdam peljati, se je nanj z samokresom ustrelilo.

Previdnost božja je življenje kralja varovala. Njegovo veličanstvo je samo rano v spodnjo ramo dobilo in se je potem naglo v Charlottenburg podalo. Morivec je zasačen, njegovo ime je Sefeloge. Bil je v vojaški obleki, ktero je sam napravil.

Berolin 22. maja 1850.

minister notrajnih zadev
od Manteuffel.

Laška. Sardinija. Pravijo, de se bodo novi vojaški brodovi v Genui napravili in zraven tega tudi vojaki pomnožili. Nobeden pa nobeniga vzroka vojskinih priprav ne ve.

* Papeževi in avstrijski vojaki bodo z

noviga Ferraro prehodili, de bi jo roparjev očistili.

Francoska. General Lahitte je francoskimu poslancu v London sledeče naznanilo poslal:

Gospodu Druyu de Lhuis, poslancu v Londonu
Paris 14. maja 1850.

Gospod!

Kakor sim Vam včeraj napovedal, je ministersko svetovavstvo odgovor angleškiga kabineta v posvet vzelo. Moje prejšne naznanila so Vas na sklep republikanske vlade pripravile. Francosko je zavolj dobromiselnosti in miru sklenilo, svojo roko podati, de bi se razpor med Angličani in Gerki z častivrednimi pogoji poravnal. Porazumeli smo se, de se ima sila, ki se je že rabila, med posredovanjem ustaviti, in de, ako bi kak predlog od francoskiga predsednika storjen, od angleškiga pa zaveržen bil, de mora poslednji to reč popred v London naznaniti, preden z noviga začne silo rabiti. To se je nam obljubilo, ali obljuba je bila prelomljena.

Iz tega je prišel žalostni nasledek, de je gerska vlada ravno takrat, ko je imel načert pomirenja, od francoske in angleške vlade potujen, v Aten priti, od angleške sile z noviga pritisnjena, akoravno se je francoski poslanec takimu ravnanju operl, veliko ojestrejši sklepe morala podpisati, de se je popolniga pogina rešila. Ko smo ta čuden izid našiga posredovanja zvedili, smo mislili, de je to le kaka zmota. Upali smo, de bo angleško ministerstvo, te za vsakiga žaljive prigodbe, ki so zaveze prelomile, ktere so med nami obstale, za nestorjene spoznalo in načert našiga posredovanja obvarovalo.

Mi smo Vam naročili, to reč od angleške vlade tirjati. Ker se pa to tirjanje ni spolnilo, se nam zdi, de se Vaše prihodnje stanovanje v Londonu z dostojnostjo republike več ne vjema. Predsednik mi je naročil, Vam naznaniti, de se na Francosko povernete. On mi je tudi naložil, vam povedati, de je francoska republika popolnoma zadovoljna z Vašo gorečnostjo in z priročnostjo, z Vašim pomirovavnim in stanovitim ravnanjem, kar ste pri vsih opravih pokazali.

Vi ste prošeni lord Palmerstonu to naznanilo izročiti.

Podpisan: De la Hitte.

* Angleški poslanec, lord Normanby je Pariz zapustil. Podal se je v Versailles, in bo tam povelje svoje vlade pričakoval.

* Časopis „l. Ordre“ prinese sledeči sestanek zoper napade demokratiških časopisov na osnovo prenarredbe volitvinih postav:

Ako bi bili nekoliko počakali, osnovi postave, ki je namenjena volitvine pravice vrediti, prav dati, bi bil nam hrup in zlobno vpitje dovolj, kteriga so demokrati zagnali. Zlo je veči mi in dolžnost, se mu z vsimi pravični, sredstvi zoper postaviti, je važniši kakor smo menili.

Naj se sramuje, kdor z lahkim sercam gleda deželo v tako škodljivem šuntanju, v vsih težavah notrajne vojske in vsepožiravni demagogii, ki zoper sramotno zabavljanje in žuganje ne čuti v sebi dovolj moči, takimu prizadetju veljave postav nasproti postaviti!

Na kako stopnjo ponižanja bi bila francoska vlada padla, ako bi ona, desiravno ima pravico, desiravno so državne oblasti enaciga mnenja, desiravno je tolika potreba, desiravno je ljudstvo v hudem strahu, ki želi, de bi mir po deželi vladal, ne mogla v oskih mejah vstave kaj maliga v volitvinih postavah prenarediti!

Kako prederzni so tedaj, ki predenj vedo, kaka bo nova postava, zoper njo vpijejo: Na noge! na noge zoper njo!

Morebiti ti sovražniki vsih vlad, ti beguni skrivnih družtev menijo, de bodo s tem večino ljudstva ostrašili, de se ne bo upala svojih pravic poslužiti?

Morde upajo ti goreči prijatli postavnosti in vstave, predmestja pred vrata Asemblée-a, kakor v letu 1793 in 15. maja peljati, in v imenu vstaje požig in smert zapovedovati? Ako se take hudodelstva, ki so prevečkrat revolucijo gnjusili, ponovijo, bi se dobrote te revolucije pozabile, nje ime bi se klet, in francoska dežela bi si sama pred drugimi narodi sramotno odgovornost hudobij naložila, katerih ni branila!

Po nikakem! ta žlahtna dežela ne sme pod jarmam klubistov in puntarjev zdihovati. Vojska se jim je napovedala. Prav! naj razdiravci svoje delo pričnejo, naj od žuganja k djanju stopijo, in oni bodo vidili, ali bo dežela njih početje nemarno gledala!

Pravica bi več svojiga imena ne zaslužila, državna oblast bi bila ponižana, ako bi ona ne zamogla tistim neoberzdanim demagogam spoštovanja pred pravico in postavo naložiti, katerih osvetniki se hlinijo biti.

Ti ljudje so svojo zastavo zapustili, de bi se socialisti imenovali, oni so zdaj primorani, z socializmom vpiti in se zoperstaviti. Ako bi njih zveza zmagala, dobro vedo, de jih kmalo potem spet druga kazen čaka.

* Angleški poslanec, ki se je iz Pariza v Versailles podal, ni bil še od angleške vlada v svojo domovino poklican, torej je iz Versailles spet v Pariz prišel.

* Časopis „Constitutionnel“ pripoveduje, de so v Lavilette-u skrivno smodiško fabriko zapazili in več oseb zavolj tega zaperli.

* Vse je pripravljeno za boj, pravijo celo, de bodo oboroženi v narodni zbor prišli in tam boj začeli, ki se bo potem po celem Francoskem vnel; vlada je vse pripravila in dan na dan pričakuje, kdaj de bo hrup vstal. Vojaki so zbrani, nobenimu se ne bo prizaneslo, hiše, v katerih se bodo vstajniki zbrali, bodo naskočili, naj hujši ogenj se bo rabil, ako bo treba. Le posameznim vojakom je pripušeno se od drugih ločiti, vse straže so pomnožene. Iz okrogov se sliši, de nobeden ne bo hotel davkov odrajtati, de se bo na tako vižo najložeje revolucija začela in bo zmagala; samo na to čakajo, kdaj de bo v Parizu zavrelo. V Marseilleu je predsednik republike 35 kompanijam narodne straže, t. j. ravno polovici ukazal, de ima orožje odložiti. Sliši se, de se bo narodni zbor za tri mesece razpustil. Narodni zbor je z večino od 122 glasov sklenul, volitvino postave koj v preiskovanje vzeti.

Razne naznanila.

— V Ipavi so 14. t. m. kakor se pripoveduje v 5^{3/4} zvečer vsi potoki usahnili in še le čež pol ure je spet voda prišla; gromu enako bučanje je to čudno dogodbo spremilo. Iz posušeniga potoka so ljudje posterve in jegulje pobirali. Enaka dogodba se je tudi v letu 1838 pripetila.

— Nekdajni francoski kralj Ludovik Filip je nevarno zbolel.

— Gospod M. A. Chevalier, ud francoske akademije zdravništva je tako zdravilo znajdel, ki pijanost naenkrat prežene.

— V Genui so en samostan vojaki posedli, menihi pa so bili razgnani.

— V nedeljo dopoldne ob desetih se je zbral na strelišu odbor akcionarjev slovenskiga glediša. Naj prvo so bile družbe postave prebrane, so se pretresovale in poterdile. Odbor je sklenil jih v 500 iztisih natisniti v slovenskem in nemškem jeziku, ktere bo med akcionarje delil, zraven tega se bodo pa tudi dale v slovenske in nemške časopise natisniti. Potem je bilo pismo prebrano od gospoda Thomete, gledišniga vodja, ki je odboru naznanil, de je pripravljen vsak petek in tudi kak pondelik glediša za slovensko igro prepustiti

proti tem, de tretjina dohodka pri vsaki igri njemu ostane. Preskerbel bo pa on muziko, razsvetlenje in druge imenitniši reči. To je odbor z zahvalo zaslusal in sklenilo se je, ne le se njegove ponudbe poslužiti, ampak mu tudi zahvalno pismo zavolj tega poslati. Ker se je že mnogo igravcov oglasilo, ni dvombe de se bodo med njimi izverstni dobili; de bo pa slovensko glediša veči izbero imelo, je sklenil odbor po časopisih vse tiste povabiti, de naj se pri odboru pismeno oglase, ki so pripravljeni. Tudi delnice (akcije) se bodo tiskati dale in denarji se bodo koj začeli nabirati. Po raznih krajih slovenske dežele se bo odbor pismeno na može z prošnjo obrnil, de bodo za slovensko glediša denarje nabirali. Sklenilo se je slednič tudi darove za najboljši igre razpisati, in sicer: za najboljši izvirno dramo 100 gold. ako je v vsim popolnoma izverstna, sicer le 60 gold.; za najboljši šaloigro in veselo igro, za vsako ako je popolnoma izverstna 80, sicer 50 gold.; za najboljši neizvirno igro 30 gold. Čas za igre se je na polleta odložil, med katerim se morajo igre odboru poslati. Vsaka izvirna igra je lastnina pisavca, on sme z njo storiti, kar mu je drago, odbor ima le pravico jo na gledišni oder vpeljati; neizvirne igre so pa lastnina odbora.

— En vradnik francoske policije je nedavno lepoznavski sostavek pisal, in ga dal v en rudeč časopis pod tem pogojem natisniti, de se je njegovo ime zamolčalo. Komej je bil sostavek, se ve de nepodpisan, natisnjen, ko je policijske predstojnik vradniku srečo vošil. Temu ni moglo v glavo, kako bi njegov predstojnik to zvedil, dokler mu ni sam naznanil: „Saj imam, reče policijski predstojnik, sto opravnikov, ki vsak dan v pisarnice rudečih časopisov gredo in prošnje zoper volitvino postave podpisujejo. Eden teh vas je tam vidil, in meni naznanil.“

— O vjetji in zapertji turinskiga nadškofa „osservateur de Geneve“ bolj na tanko tole pove: Žandarju, ki je imel povelje ga prijeti je škof rekel: Zlo se bojim, de to djanje ne bo blagoslova božjiga nad vaše glave sklicalo; potem je vzel svoj brevir v roko in je djal: „Jez sim pripravljen“. Njegov tajnik Abé Bruno, ki je bil že dveletno pregnanstvo z njim delil, ga je spremil. Vsi duhovni, kar jih ima svoje opravila v škofjem poslopji, so spodej vkup prišli, so poklekli in vjetiga škofa za blagoslov prosili. Vidno ginjen jim je rekel: „Le serčnost, serčnost in poterpljenje, prizadevajte si dobri duhovni biti, bodite tudi dobri državljani, bodite pokorni postavi, pa ne pozabite svojih dolžnost do Boga; storite svojo dolžnost. Jez sim svojo storil, in zato grem zdaj v ječo“. V družini zgor imenovaniga tajnika je stopil v voz, in v spremi več žandarjev je bil v grad peljan. Ni bil še dolgo v gradu, ko se mu je obisk napovedal. Sodniki so bili, ki so hotli stanovitnost škofovo v ječi poskusiti, in njegovi vesti molčanje zapovedati. Sodnik je mende mislil škofa v past napeljati, je toraj navadno izpraševanje opustil, in je rekel: „Monsignore, prosim podpisati te pisma“. „Jez podpisati“, odgovori škof, „jez nimam nič podpisati“. „Pa to je potrebno“, pravi sodnik. „To je lahko rečeno“, odgovori škof, „jez storim svojo dolžnost, vi storite svojo“. Sodnik je šel z besedo: „Premagan sim“. 7. vel. travna je odbor turinske farne duhovšine visokimu jetniku čute svoje ljubezni in svojiga sočutja naznanil. V celi škofji so za vjetiga škofa tridanske molitve napovedane.

— Na Českem se vedno bolj kolera prikazuje. 16. t. m. je samo v Pragi 11 oseb na ti boleznii umerlo.

— Kupčijsko brodovje teržaškiga primorja ima 1943 bark vsake sorte in 10,621 mor-

narjev. Družba avstrijskiga Llojda ima 27 parobrodov.

— V mnogih fabrikah so se fabrikne sodništva ustanovile, katerih naloga je, prepire med delavci in zapovedovavci poravnovati; obe stranki ste se jim radovoljno podvergle. Te sodništva bodo gotovo veliko prida princle.

— Pripoveduje se, kako lepo so pred nekterimi mesci na Ogerskem nekteri svoje opravila izvrševali. Med drugim se od nekiga sodnika sledeče pravi: Nek poštovan tesarski mojster iz Pešta se je podal v zgornje kraje Ogerskiga, de bi se bil podmostrov, katerih mu je zlo treba bilo, poiskal. Ko nazaj gre, so ga pri švabskem selu V—r roparji ustavili z gromčim: stoj! Tesarski mojster, ki je še eniga mladiga moža pri sebi imel, hitro skoz voz puško pomoli in njegov tovarš samokres zagradi. Roparji se v beg spuste, eden zmed njih je pa kapo zgubil, ktero sta potnika pobrala in jo bližni gosposki v V—r izročila. Pa komej sta po noči zaspaniga sodnika zbudila, ki je kapo pregledal in po dolgem molku spregovoril: „Le kmalo bomo zvedili, kdo de je tat“. Potnika, radovedna kako se bo to zgodilo, spremita sodnika, ki je z mnogimi kmeti k stari Lizi, preroški Sibili šel, jo zavolj te reči poprašat. Ona dela svoje čire čare in potem spregovori: „Pervi trije, ki bodo jutro skoz selo šli, so tatje“. Potniki se smejajo temu, in dalej peljejo namenjeni drugo pot poprašati, kaj se je zgodilo. Namerilo se je pa, de so prvo jutro, ko so že vsi kmetji z cepci pripravljeni bili, tisti 4 podmojstri, ktere je tesarski podmojster za delo dobil, skoz selo šli. Bili so tepeni in z silo pred sodnika vlečeni, samo to jih je rešilo, de so bili 4, ker je Pythia le od 3 govorila.

— Iz Ogerskiga se sliši, de se v več krajih izraelitiške družtva ustanovljajo, v katerih se družbenim udam za dolžnost naloži, dozdajni kupčiji se odreči in poljodeljstva se prijeti. V ta namen družtva zemljo kupujejo, ktero potem med posamezne družbine ude prodajajo.

— Žito po vsih deželah, posebno v Banatu lepo kaže, sadja bo manj, ker je, ko je bilo drevje v cvetju, preveč deževalo. Vino kaže v nekterih krajih prav lepo, v nekterih so pa terte pozeble.

— Česki slavni pesnik Kollar je bil poklican v Meklenburg, de bo tam zbirko poganjskih malikov pregledal in naznačil (jih je okrog 200) z spominki na grobih in z napisi, ki so bili tam, kjer so nekda Slovani prebivali, izkopani.

— V saboto 25. tega mesca dopoldne je v Barovnici, pri Bistri, okoli 40 hiš pogorelo. — Tudi v novi štifti na Štajerskem, pravijo, de sta farovž in cerkev pogorela.

— V vojaških bolnišnicah v Veroni in Trevizi se je spet legar pričel med tem ko je v drugih krajih pojenjal.

— V „Grazer Ztg.“ se iz Oedenburga piše, de so blizo tega mesta nedavno eno staro trohljeno drevo posekali, v dubli pa so najdlji eniga horvaškiga vojaka, ki je bil popolnoma oblečen in pri sebi je imal 400 dvajsetic. Drugač se ne da zapasti kako bi bil nesrečnik v to dublo zamogel priti, kakor de je med revolucijo na drevo splezal in se v dublo uderl, od koder ni mogel nazaj priti.

Popravek.

V 14. listu v pesmi so se tri verstice popačile. V šestem redu namesti: O solnce, naj se O izpusti.

V devetem redu, četerti verstici stoji:

Smert v jo skalo merzlo v spremenula je zdej namesti:

Smert jo v skalo merzlo spremenula je zdej.

V dvanajstem redu beri:

Kako grenka smert v mladosti letih, je namesti: Kako grenka smert v mladosti je. —

